

LITERKA

LETNÍ SPECIÁL 2015

Milí čtenáři Literky,

všimli jste si, jak se mnohé stereotypy změní úderem prvního prázdninového dne? Lidé kolem pookřejí, rozvolní se každodenní spěch, dny se prodlouží až do pozdních večerních hodin. A v Brně jako každé prázdniny zavládne chaos. Městská hromadná doprava je vzhůru nohama. Tramvaje vykolejí ze svých běžných tras a jezdí jinudy než obvykle. Některé vlaky mají pro změnu konečnou stanici přímo na hlavním nádraží. A což teprve dlouhé řady přeplněných autobusů nočních rozjezdů... Mnohé chodníky a silnice jsou uzavřené, z ničeho nic se na ulicích objevují výkopy, jámy, hromady hlíny, zátarasy, objíždky, slepé ulice, jednosměrky. Do toho se brněnským středem potulují básníci, spisovatelé, jejich čtenáři a posluchači, kteří po celý červenec míří do Divadla Husa na provázku. Ale ano, mám ten brněnský červencový kolotoč ráda a na dovolenou mířím většinou v druhé polovině prázdnin (a úplně nejraději až v září po sezóně).

Avšak nejen chaos a prázdniny, i literatura a červenec patří v Brně neodmyslitelně k sobě. Jsem ráda, že se Měsíc autorského čtení (neboli MAČ) koná právě v červenci, v měsíci, který byl vždycky pokládán za „hluchý“. V měsíci, kdy se většina obyvatel Brna odebere na chalupy, na dovolené a kromě krumpáčů, sbíječek a cizojazyčných výkladů průvodců zavládne ticho. V době, kdy v knihkupectvích trhá prodejní rekordy tzv. oddychová literatura. Jednoduše řečeno, je to záslužný počin představující současnou českou i zahraniční kvalitní literaturu, který se koná v pravý čas na pravém místě. Buď tedy sláva MAČi i prázdninovému chaotickému Brnu.

Příjemné prožití letních dnů Vám přeje
Petra Pichlová

JAKUB DEML: MOJI PŘÁTELÉ (úryvek)

LILIE BÍLÁ, díky za návštěvu, Vy víte,
že sám bych si byl netroufal, tak dosti
trpíte, já nyní též, vždyť vidíte, — či jsme
si v tom podobní?

NEJBLIŽŠÍ AKCE PAMÁTNÍKU PÍSEMNICTVÍ NA MORAVĚ

3. září, 18 hodin, koncert *Ivy Bittové a jejích přátel*

V rámci oslav desátého výročí existence Památníku písemnictví na Moravě.

9. září, 17 hodin, vernisáž výstavy *Tři generace tvůrců, rod Šuleřů*

Současná literatura a výtvarné umění spjaté s rodem spisovatelů, historiků, výtvarníků a organizátorů kulturního života na severu i jihu Moravy.

16. září, 17 hodin, *StřeDění: Milena Flodrová a Miloš Šenkýř*

Milena Flodrová chtěla celý život zaznamenat zajímavé životní osudy některých brněnských žen. Společně s Milošem Šenkýřem tento dluh splatila knihou rozhovorů Brno a Brňanky. Představí ji v rámci cyklu *StřeDění* v Památníku písemnictví na Moravě.

TRVAJÍCÍ VÝSTAVY

23. dubna — 4. října 2015, *Loutky nikdy nespí*

Profilová výstava roku 2015 zaměřená na zpřístupnění odkazu moravského loutkářství nejmladší generaci čtenářů a diváků. Pro děti je připraven doprovodný program k výstavě.

7. května — 30. srpna 2015, *Na každou nemoc roste bylina*

Představení historických herbářů a dobové bylinné a lékárenské literatury, lidové léčitelství, klášterní bylinkářství včera a dnes, čaje, elixíry, potravinové doplňky... (Ve spolupráci s Muzeem v Ivančicích.)

21. května — 4. října 2015, *Na návštěvě u nakladatelů brněnských univerzit*

V Památníku písemnictví se představují nakladatelství čtyř brněnských univerzit — Ediční středisko Janáčkovy akademie múzických umění v Brně, Vydavatelství Mendelovy univerzity v Brně, Nakladatelství Munipress, které je součástí Masarykovy univerzity, a Nakladatelství vutium, které je zřizováno Vysokým učením technickým v Brně.

28. května — 4. října 2015, *Gladio verbi Dei — Písemnictví doby husitské ve fondech rajhradských a brněnských*

Výstava vznikla v rámci projektu NAKI Benediktinský klášter Rajhrad jako kulturní fenomén. Více informací naleznete na adrese www.rajhradskyklaster.cz.

10. června — 30. srpna 2015, *Zlatá stuha*

Oceněné knihy pro děti a mládež. Vyhlášovatelem ceny je Česká sekce IBBY. Putovní výstava vznikla v Památníku národního písemnictví v Praze.

KONCERT IVY BITTOVÉ A JEJÍCH PŘÁTEL

V programu sestaveném speciálně pro oslavu desetileté existence Památníku písemnictví na Moravě představí Iva Bittová a její přátelé, loutnista Jan Čížmář a muzikolog Vladimír Maňas, několik skladeb od konce 15. století až po současnost. Skladby spojuje vztah k rajhradskému klášteru. Nejstaršími zpěvy budou lamentace pro Svátý týden, jimiž navazuje Iva Bittová na svůj projekt *Tenebrae* s lamentacemi z Jistebnického kancionálu. V tomto případě však české chorální zpěvy pocházejí z rukopisu z doby kolem roku 1500, který nedávno přímo v Rajhradě objevil muzikolog Pavel Žůrek. V průběhu studia Akademie staré hudby na FF MU, které Iva Bittová letos úspěšně absolvovala, se věnovala také barokním kantátám. Lagrime Barbary Strozzi jsou hudebním zobrazením slz a bolesti ve světském námětu. Další dvě skladby vytvářejí oblouk mezi ukolébavkou *Tarquinia Meruly*, kterou Panna Maria zpívá svému synu a předpovídá v ní jeho utrpení, a nářkem v podobě *Stabat Mater Felice Sancese*. Bolest vyjadřují vedle mnoha rétorických figur především tvrdošjně se opakující basové figury — pouhé dva tóny v případě ukolébavky a *passacaglia*, sestupný čtyřtónový motiv v sekvenci k Panně Marii Bolestné. Podobné motivy nese také pašijový text jezuita Matěje Tannera z jeho příručky pro poutníky na Horu Olivetskou (*Kotouč u Štramberka*), který Iva Bittová zhudebnila pro zmíněný projekt *Tenebrae*.

Z rajhradských rukopisů pochází také skladba pro barokní loutnu J. G. Weichenberga z doby kolem roku 1700. Koncert se uskuteční dne 3. září v 18 hodin v Památníku písemnictví na Moravě. (vm)

GENIUS LOCI — POHYBLIVÝ SVÁTEK

Bereme-li v potaz místo, jakým je Olomouc, stálo by zato zvážit dočasnou změnu rubriky na genius locorum, tedy ducha míst. Avšak i ten genius by si zasloužil pluralizování, uvážíme-li, kolik příběhů formuje místo, jakým je např. olomoucký hrad — návrší s velkomoravskou pamětí, nemýlí-li se archeologové. Do amalgámu zvěčněných zvuků se tu mísí škrábání per Zdíkových skriptoristů, chroptění umírajícího Václava III. či pokašlávání malého Wolfigo, jenž si brouká úryvky své šesté symfonie. Co tedy z Olomouce vybrat? Dovolíte-li, popustím uzdu emocím a vezmu vás na skok do místa mně nejdražšího. V takovém případě však, nastojte, do Olomouce ani nedorazíme. Coby rodák z osady Bleich jsem dětství strávil více na Svatém Kopečku, než na olomouckém náměstí. Na tom Kopečku, kde plachý student, ještě než zemřel mlád dvacet čtyři let, vynalezl nesmrtelný rým „socialista — Ježíše Krista“. Sestoupíme-li z něj dolů, nikoli přímočaře po svahu zvaném v sáňkařském období „smrták“, ale úbočím, mineme v zahrádce ukrytý domek překladatele z nejpilnějších, a není obtížné vyvolat představu, jak u něj zrovna berou za kliku dva velcí akademičtí levičáci — jeden filozof a čerstvý rektor, druhý literární vědec a redaktor. Tady už raději počkáme na autobus do té kýžené Olomouce. Byl to krátký výlet, ale to vůbec nevadí. Neboť stejně jako pro Hemingwaye Paříž je i Olomouc pohyblivým svátkem — něčím, co si člověk v sobě nese, kamkoliv se zrovna vydá.

Jiří David

MĚSÍC AUTORSKÉHO ČTENÍ

Červencové Brno již šestnáct let žije literaturou. Literární festival Měsíc autorského čtení vznikl roku 2000 a postupně se z Brna rozšířil i do dalších měst. Od roku 2011 probíhá také v Košicích, Ostravě, Wrocławu a nově ve Lvově. Program začíná pravidelně prvního července v Brně a následně den po dni nepřetržitě běží v každém ze jmenovaných měst až do posledního dne v červenci. Měsíc autorského čtení zahrnuje dvě hlavní programové linie. První reprezentuje domácí literaturu dle místa konání (tedy českou, slovenskou a polskou), druhá literaturu země, která je v daném roce čestným hostem (letos je jím Ukrajina, v předchozích letech byly čestnými hosty například Skotsko, Lucembursko, Německo, Francie, Polsko atd.). Hlavní program Měsíce autorského čtení představuje denně dva spisovatele: autora ze země, která je ten rok čestným hostem, a domácího literáta. Součástí Měsíce autorského čtení je i bohatý doprovodný program zahrnující řadu dalších kulturních akcí. Více informací naleznete na www.autorskecteni.cz a na Facebooku Měsíce autorského čtení.

Strip z komiksu Macanudo, jehož autorem je Ricardo Liniers. Přeložila Šárka Valverde. Liniersovy komiksy pravidelně uveřejňuje přední argentinský deník La Nación. S jejich českým překladem seznamuje čtenáře nakladatelství Meander.

Z NAŠEHO DEPOZITÁŘE

V červnovém čísle Literky jsme představili novou rubriku, která bude postupně odhalovat klenoty, které ukrývá náš depozitář. V letní Literce se seznámíme s podsbírkou výtvarného umění. Může to znít trochu netradičně, ale i výtvarné umění tvoří důležitou součást sbírkové činnosti Památníku písemnictví na Moravě. Prvními přírůstky zapsanými do této podsbírky jsou ilustrace Josefa Kremláčka ke knize Jaromíra Tomečka Zastav se na chvíli, které nám výtvarník částečně daroval a částečně prodal na konci listopadu roku 2006. Setkání tvorby Jaromíra Tomečka

a Josefa Kremláčka umožnilo nakladatelství Blok, jež tuto knihu v roce 1974 vydalo. Spisovatel a výtvarník společně vytvořili knížku s přírodními motivy určenou zejména mladšímu čtenářskému publiku. Pro Jaromíra Tomečka byla přírodní tematika nejvladnějším oborem zájmu, pro Josefa Kremláčka byla příležitost k představení kreslířských dovedností. V našem depozitáři je uloženo celkem 21 ilustrací ke knize a výtvarné zpracování její obálky. Všechny ilustrace jsou věnovány přírodním motivům zvířat či rostlin. Zatímco originály výtvarného doprovodu ke knize Zastav se na chvíli jsou uloženy v rajhradském Památníku písemnictví na Moravě, literární rukopis knihy (společně s celou literární pozůstalostí Jaromíra Tomečka) je uložen v pražském Památníku národního písemnictví. Třeba se jednou naskytne příležitost vystavit rukopis knihy i jeho výtvarný doprovod společně.

Josef Kremláček byl věrným příznivcem Památníku písemnictví. V Rajhradě několikrát vystavoval: první výstava s názvem Ilustrované pohádkové bytosti se konala na podzim roku 2006, poté následovalo několik výstav společně s dalšími moravskými surrealisty na jaře 2008 a na jaře 2014, v létě téhož roku vystavoval opět dětské ilustrace. Patřil mezi přední výtvarníky, kteří se v současné době věnují surrealismu. Neocenitelná je samozřejmě i jeho práce v oblasti dětské knižní ilustrace. I přes všechny úspěchy na uměleckém poli zůstal Josef Kremláček vždy skromným člověkem s tichým úsměvem na tváři. Zemřel náhle dne 22. června 2015 ve věku 78 let.

STŘÍPEK... LILIOVÝ

V sobotu 4. července se areál Památníku písemnictví na Moravě rozvoněl liliemi. Výstavu uspořádala specializovaná základní organizace Českého zahrádkářského svazu Brno LILIUM ve spolupráci s Benediktinským opatstvím Rajhrad. Můžete ji navštívit do 12. července od 9 do 17 hodin.

3 otázky pro Věru Linhartovou

Již pátým rokem zasedáte v porotě literární soutěže Skrytá paměť Moravy. Můžete tedy srovnávat... Jak hodnotíte letošní ročník oproti těm předcházejícím?

Srovnávání literární úrovně prací z jednotlivých ročníků má svá úskalí. Jednak se soutěže neúčastní stejní autoři, i když máme velkou radost, že se v každém ročníku objeví několik už známých jmen, která sbírají ceny, což svědčí o jistém talentu i o kvalitním hodnocení poroty (připomínám, že porota dostává anonymní texty). Také jsem přesvědčena, že určitá role náleží i atmosféře prostředí a učitelům, takže svým způsobem získáváme jakousi zpětnou vazbu o literární výchově na školách. Také si myslím, že i téma motivuje. A to se vlastně dostáváme k další otázce, která částečně napoví, proč se nám letošní ročník zdál „slabší“.

Myslíte, že může kvalitu příspěvků ovlivnit samotná volba tématu?

V podstatě jsem už na tuto otázku odpověděla pozitivně. Sama z vlastní tvorby vím, že k tématu musí autor získat určitý emocionální vztah, musí ho umět vnitřně prožít — když se to nestalo v jeho dosavadním životě, musí mít dost vlastních i posbíraných zkušeností, aby mohl fabulovat, a také vybírat ty nejpřiléhavější jazykové prostředky. Autor si téma volí či vybírá sám, kdežto v soutěži dostane zadání i počet stran, na nichž může projevit míru svého literárního talentu. Někomu to nemusí vyhovovat. Letošní téma — *Všude dobře...* — bylo těžší právě v míře toho možného emocionálního prožitku. V adolescentním věku nemá ještě člověk potřebnou osobní zkušenost, jaké to je mimo domov, když dosud vyrůstal „pod ochrannými křídly“. Je to můj osobní názor.

Na čem v současné době pracujete Vy?

Právě jsem dokončila překlad 2. dílu knihy psychologa Mirzakarima Norbekova *Zkušenosti hlupáka*, brzy by se měla objevit v prodeji, a začínám intenzivní práci na dvou dalších publikacích. Ta první patří k literatuře faktu, souvisí s mým působením na lékařské fakultě, bude v pořadí už třetí knížkou z dějin Masarykova onkologického ústavu v Brně, který letos v lednu oslavil 80 let od svého založení. Druhá knížka je povídková, dala jsem jí název *Spáči pod nebesy* a jejími hrdiny jsou lidé bez domova. Oběma tématy teď žiji, k oběma mám silnou emocionální motivaci. Přála bych si, aby měly hodně zvědavých čtenářů.

VĚRA LINHARTOVÁ (* 1942) věnuje svůj publikační zájem zejména dějinám lékařství na Moravě v širším kulturním kontextu a krásné literatuře. Vedle řady odborných publikací a literatury faktu je autorkou básnické sbírky *Hry na vzpomínky* (2006) a dvou povídkových knih: *Dívej, jak se šimpanz směje* (2007) a *Když hodiny padaly z věže* (2010).

SKRYTÁ PAMĚŤ MORAVY PO DEVÁTÉ

Devátý ročník literární soutěže pro mládež již máme za sebou. V pátek 12. června 2015 byly vítězům předány ceny a na Slovanském hradišti v Mikulčicích zazněla autorská čtení. Na prvním místě v mladší kategorii (12—15 let) se umístila Marie Krejčířová z Olomouce, první místo v kategorii starších účastníků (16—19 let) patřilo Tereze Dobšovičové z Brna.

Jihomoravský kraj rozdělil mezi první tři místa v obou kategoriích odměny v celkové výši 21 000 Kč. Děvčata, která se umístila na prvních místech, převzala z rukou odborné poroty a zástupců Jihomoravského kraje, radních Václava Božka a Jiřího Němce, keramické sošky z dílny Ludmily Kovářkové.

Mezi texty mladších soutěžících zaujala porotu práce s názvem *Cesta domů* (2. místo), jehož autorkou je Sára Gabrielová z Olomouce. Na 3. místě skončila Marie Anna Stejskalová z Buchlovic. V I. kategorii udělila porota jedno čestné uznání, a to Kateřině Orságové z Dolních Kounic.

Na 2. místě ve II. kategorii skončila Marie Černá z Prahy, které se už v minulosti na stupních vítězů Skryté paměti Moravy tleskalo. Před čtyřmi lety se umístila se svou povídkou na 3. místě, před 6 lety vyhrála v I. kategorii. V roce 2009 jí vyšla kniha v nakladatelství Modrý slon pod názvem Ramand. Třetí místo letos obsadil Patrik Říha z Frýdku-Místku. Čestná uznání si v kategorii starších odnesly Karolína Smolková z Vizovic a Tereza Vyhnalová z Bukovan.

Devátý ročník vybízel mládež k napsání prozaického textu na téma Všude dobře... Porota vybírala ze 192 soutěžních příspěvků. Účastníci se inspirovali při psaní například svým nejbližším okolím, domovem a vztahy, které prožívají. Vítězné texty bylo možné slyšet na autorském čtení, které se v Mikulčicích konalo, kromě toho jsou zveřejněny na webu Muzea Brněnska (www.muzeumbrnenska.cz). Na podzim vyjde také Sborník Muzea Brněnska se speciální literární přílohou a oceněnými texty.

(kc)

MARIE KREJČÍŘOVÁ, 15 let, žije v Olomouci, kde navštěvuje Slovanské gymnázium. Kromě čtení a psaní ji baví také výtvarná činnost, hudba, angličtina, ale i karate a taiči. Přátelé ji charakterizují jako čestnou a pravdomluvnou, občas ale vznětlivou a tvrdohlavou, což zachraňuje svým smyslem pro humor. Podle vzoru své kamarádky Elišky se rozhodla příběhy, které nosí v hlavě, napsat. Do soutěže Skrytá paměť Moravy se přihlásila, aby si zlepšila průměr v češtině. A to se jí povedlo. Její vítězná práce *Dveře* pojednává o důležitosti rodiny (i když nás někdy dohání k šílenství). Největším přáním Marie je světový mír, bojí se ale, že je neuskutečnitelný. Chce se stát doktorkou, aby mohla pomáhat i lidem, kteří jsou od pomoci daleko. A také by si přála dokončit své zbylé příběhy, možná i vydat knihu.

TEREZA DOBŠOVIČOVÁ, 17 let, bydlí v Brně, kde navštěvuje gymnázium na tř. Kapitána Jaroše. Má ráda psaní, čtení a práci s dětmi — pracuje jako dobrovolník ve středisku pro mládež. Sbírá pohlednice, známky a mince, hrála na české dudy. Sama by se charakterizovala jako filantrop zklamaný z toho, co se děje kolem, avšak stále věřící ve světlou budoucnost lidstva. Píše již devět let. Získala čestné uznání v literární soutěži Tachovská reneta 2013, 2. místo v literární soutěži Jana Palacha 2014 pořádané FF UK, do knihy *Kafe v pět* (2014) jí zařadili povídku *Jak broky* a se stejnou povídkou získala i titul Literární talent v soutěži Mé veličenstvo kniha 2015. O Skryté paměti Moravy se dozvěděla ve škole. Její text *Holubí dům* vyhrál ve II. kategorii a vypráví o muži, jenž se snaží najít odraz svého dětství, které nechává daleko za sebou. Tereze je svým psaním sympatický Josef Škvorecký. Ráda by se stala maturitní otázkou, ale ještě předtím učitelkou, která umí učit a na kterou budou studenti dlouho v dobrém vzpomínat.

UKÁZKA VÍTĚZNÉ PRÁCE

I. KATEGORIE (12—15 LET)

MARIE KREJČÍŘOVÁ: DVEŘE (úryvky)

Míjím vysoké stromy, na kterých už nezůstal ani jeden list. Nedokáží rozeznat druhy stromů od sebe. Skoro proběhnu kolem největšího a nejstaršího listnáče v celém parku. Z kůry Stromu Osudu, tak mu lidé říkali, prý můžete vyčíst svůj příběh. Zajímá mě, jestli je tam napsáno i to, že budu nenávidět svoji rodinu. Minu dřevěného starce. Náhlá změna teploty mě zastaví.

„Jsi tady brzo,“ promluví neznámá žena. Její hlas zní tíživým tichem jako nekonečná píseň. Z nebe se začne snášet sníh. Lehké bílé vločky pokrývaly krajkou rozlehlou pustinu.

„Kde to jsem?“ Vysoké stromy tvořící kostru celého parku zmizely, s nimi i chodníky a lavičky. Zmizelo prostě všechno. Otočím se kolem dokola. Kromě ženy tady nikdo není. Chytnu se za hlavu.

„Co se to děje? Kde — kde —“

„Člověk hodil mincí...“ pronese větu neznámá sedící na staré židli před krbem, hrající si s mincí mezi prsty. Přes její plášť jí nevidím do tváře. Plamínky ohně tančí po zašedlém skle. Jejich stíny zasahují jen k nohám neznámé. Krb je vrostlý do obrovského stromu. Myslela jsem si, že je to Strom Osudu, ale ten je oproti tomuto malinký.

„Jednou mu padla panna...“ Ohlušující ticho pustiny prořízne cinknutí kovu.

„Poté zas orel...“ Tenká linka zvuku se znovu zatřepe. Postava si stoupne. V židli tiše zapraská. Osoba se ke mně otočí. „Nakonec mince dopadne na stůl hranou a to vše se stane v jednu stejnou chvíli.“ Žena se na mě z výšky podívá.

...

Na její povel dopadnou do sněhu kolem stromu tisíce dveří. Ani jediná vločka sněhu se nevznesla do vzduchu. Dveře jsou seřazené v zástupech za sebou. Každé vypadají jinak a jejich řady se táhnou do nekonečna.

„Chceš je najít? Tak najdi svůj svět. Svůj domov.“ Poslední slova vysloví jako modlitbu. „Jsi blázen! To není možné! To — to se mi jen zdá,“ zanaříkám. Roztřesou se mi ruce. „Ano, je to jen sen.“

...

Dopadnu na zasněženou zem. Pustinou se prohání mrazivý vítr. Klečím před světle oranžovými dveřmi. Nikdy bych neřekla, že za takovými dveřmi se může skrývat taková prázdnota. Pořád slyším Annin nárek. Zoufale vykřiknu do tmy.

„Proč? Proč se to stalo?“ propuknu v pláč. Slzy zanechávají ve sněhu šedé stopy. Zabořím dlaně do bílých krajk. Cítím chlad, zimu. Proč to není sen?

„Zbývá ještě nekonečně mnoho dveří.“ Žena stojí přede mnou. „Toto byly teprve druhé. Snad sis nemyslela, že to bude tak jednoduché.“ Chci, aby mě nechala na pokoji, vždyť nic z toho nemá smysl. Nechci vědět, co se skrývá za dalšími dveřmi, i když vím, že to už nemůže být horší. „Jdi pryč!“ zavrčím mezi vzlyky.

„Myslíš si, že toto byl nejhorší konec?!“ Poprvé zvýší hlas. Zvedne mě za límec kabátu na nohy. „Jsou ještě stokrát horší! Ty jsi měla štěstí se svým osudem! To ty jsi to zničila!“ Její náhlá změna mě znepokojuje. Plná děsu se podívám do očí ženy.

„Dlužíš jim to! Dlužíš jim najít je! Běž!“ Strčí do mě. Vystrašeně ji pozoruji. Proč?

Rozběhnu se proti kvílejícímu větru. Má pravdu. Musím najít svůj domov. Otvírám a zavírám dveře. Poznávám své druhé já. Ztrácím a získávám. Pokračuji dál. Vířící sníh mě bodá do tváří. Už ani necítím prsty na rukou. Nikde nejsem dlouho. Ptám se na rodiče, přátele, na svůj život. Kde je dobře? Jak je doma?

„Všude dobře, doma nejlíp.“ Říkával táta vždy. Chybí mi. Chybí mi všichni. Jak může být člověk tak hloupý, že nevidí, co má, a vidí jen to, co nemá?

UKÁZKA VÍTĚZNÉ PRÁCE

II. KATEGORIE (16—19 LET)

TEREZA DOBŠOVIČOVÁ: HOLUBÍ DŮM (úryvky)

František Vaníček seděl na nádražní lavičce, ještě než se rozednilo. Čekal na ten nejpomalejší vlak, jaký mohly České dráhy nabídnout, a jehož jízdní řád sliboval za hodinu projet víc než deset vesnic. Vedle Františka seděla jeho přítelkyně Soňa, ospalá měla položenou hlavu na jeho rameni.

„Vážně tam musíš jet?“

„Ano,“ odpověděl jí.

„Vždyť holubů máš plný město. Podívej, kolik jich tady poskakuje po peróně.“

František se na jednoho zadíval a řekl: „Holubi chodí.“

Holubi chodí zmateně a nervózně, stejně jako lidé. Vypadají netrpělivě, když čekají na vlak, do kterého, až přijede, stejně nenastoupí. Setkávají se, jak chodí v těch popletených křivkách, a zdraví se jako staří známí. Jedete také na jednání, pane holube? Ano, paní holubová, jedu tím vlakem, co má přijet ve 39. Já také, to si můžeme sednout spolu.

...

„Tady František hledá holubí dům. Potkali jsme se úplně náhodně ve vlaku a já jsem si řekl, že mu prostě musím ukázat ty vaše holuby. Mariin otec, můj kamarád,“ otočil se na Františka, „měl několik holubů a vyhrával s nimi nejrůznější závody.“

„Už máme jenom dva,“ řekla.

Chtěl se hned zeptat, jestli by mu jednoho nedali, napil se, jestli by mu jednoho neprodali, napil se znovu a opačil si jazyk, to aby se nezeptal na něco nevhodného, jistě to budou památeční holubi. A pro Mariinu rodinu důležití.

„Pojďte se podívat.“ Marie vstala. „Kafe si dopijete potom.“

Šel za ní, zatímco starý pán zůstal sedět. František se díval za ním, jestli to není třeba blbý, nevhodný, ale on se jenom usmíval a pil ze svého hrnku. Marie ho vedla na dvorek a vedle králíkáren a kurníku byly dvě klece a v každé z nich jeden holub.

„To je Krok a toto je Libuše.“

„K čemu je máte? Pořád závodí?“

„To ne, na to nikdo nemá čas ani náladu. Prostě tu jsou a občas je pustíme do voliéry, tu pro ně táta udělal na zahradě. Vlastně jsou tam skoro celé odpoledne každý den. Jinak se o ně nikdo víc nezajímá.“

...

„To jsem zvědavý, kam ten vzkaz doručí!“ křičel už z dálky František. Vypadal šťastně a vesele, říkal si starý pán, když se na něho díval a sledoval každý jeho pohyb, dokonce i to, jak mu vítr cuchá vlasy, i to vypadalo tak bezstarostně. Snažil se na něho usmívat, ale místo toho se jen šklebil a bylo mu zle.

„Určitě k někomu, kdo se bude divit, co to je za holuba!“ smál se starý pán.

„Třeba si ještě padnou do oka a oni si ho nechají,“ řekla Marie.

„To by bylo fajn. Přál bych si, aby ten holub měl domov. A hodně lidí. To bych si moc přál, aby měl spokojený život. Aby mu bylo dobře. Neberte si to tak, pane Pospíšile, že tady by mu něco scházelo, ale jistě chápete, že teď k němu mám trochu hlubší vztah, když je vlastně můj.“

„To jistě. Hele, pane Vaníček, přemýšlel jsem, kde mají holubník. Napadlo mě, že ještě před půl rokem měl Tonda Hudeček, vlastník fakt dobrejch holubů, ten holubník na sloupku. Ale bydlí docela daleko, až u Karviné. Nikdo další mě nenapadá, ale určitě někde někdo bude, to se nebojte.“

František se zamyslel. Stihl by to do večera? Kolik by ho to ještě stálo? Muselo by to být narychlo. Musel by tam přijet, podívat se na holubí dům a nestačil by se ani zamyslet. Je to absurdní, hledat holubí dům jako symbol nějakého života, který mu utíká mezi prsty. Je to absurdní, svěřovat s tím v jedné větě holubovi, kterého si koupil, a náhodným lidem, ke kterým doletí. Anebo se ztratí. Ztratí se jako ten život.

Prostory benediktinského kláštera v Rajhradě jsou rekonstruovány pro Památník písemnictví na Moravě (Muzeum Brněnska) s pomocí finančních prostředků Jihomoravského kraje, Norských fondů a Regionálního operačního programu Jihovýchod.

Muzeum Brněnska
PAMÁTNÍK
PÍSEMNICTVÍ
NA MORAVĚ

Literka, Informační zpravodaj Památníku písemnictví na Moravě
Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 136
Odpovědný redaktor: Libor Kalina
Redaktor: Petra Pichlová
Vychází jedenáctkrát ročně, číslo 7, ročník 9, 6. 7. 2015
MKČR E 21218
www.muzeumbrnenska.cz
Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, IČ: 00089257